

Список використаних джерел:

1. Попович В., Голубець В. Технологія конструкційних матеріалів і матеріалознавство: Навчальний посібник: У 2-х кн. Книга II. Суми: ВТД Університетська книга, 2002. - 260 с.
2. Тарара А.М. Технічна творчість учнів основної школи у процесі проектної і технологічної діяльності: навчально – методичний посібник/ Тарара А.М.– К. : Педагогічна думка, 2014.– 134 с.

ПРОФІЛАКТИКА ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Кондель В. М.
м. Полтава

Анотація. У статті описуються основні аспекти профілактики безпеки життєдіяльності в туризмі. Подані поняття психологічних основ, названі фактори небезпечності, описана роль навколишнього середовища у безпеці.

Ключові слова: безпека, туризм, профілактика, заходи безпеки.

Відправляючись в туристичну чи екскурсійну поїздку, на відпочинок або оздоровлення, на маршрут вихідного дня або у всесвітню подорож, турист стикається з цілою низкою проблем, які при збігу обставин можуть призвести до негативних наслідків для його здоров'я та майна, погано вплинути на настрій та враження від поїздки. Перебуваючи в незнайомому середовищі, яке відрізняється від місця постійного проживання, активно відпочиваючи, турист постійно знаходиться під впливом ризикових обставин. Він не знає досконало звичаїв, мови, традицій, побуту, не має імунітету від хвороб, поширених у даній місцевості, не пристосований до проживання та інтенсивних навантажень у гірських районах, в пустелі або на воді.

Серед інших виділяються головні фактори небезпечності:

- травмо-небезпека,
- небезпечна дія навколишнього середовища, в тому числі виробничі джерела - шум, вібрація,
- пожежонебезпека,
- хімічні, радіоактивні, біологічні, психофізичні, природні,
- особиста безпека в умовах криміногенного стану,
- а також специфічні фактори ризику, притаманні особливим видам туризму.

Різні несприятливі для туризму фактори мають неоднакову вірогідність їх настання, неоднакову інтенсивність дії та наслідки. Закон України «Про туризм» у розділі VIII надає гарантії безпечного перебування туристів на території України і зобов'язує органи влади та суб'єктів туристичної діяльності розробити комплекс заходів з безпеки туристів. Зокрема, в статті 26 сказано: «Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі туризму розробляють і організовують виконання регіональних програм забезпечення захисту та безпеки туристів, особливо в місцях туристичної активності. Суб'єкти туристичної діяльності розробляють конкретні заходи щодо забезпечення безпеки туристів, екскурсантів, які беруть участь у туристичних подорожах, походах, змаганнях, запобігання травматизму та нещасним випадкам і несуть відповідальність за їх виконання».

В Україні діє міждержавний стандарт (ГОСТ 28681.1-95) «Туристично-екскурсійне обслуговування», який передбачає порядок проектування туристичних послуг, включаючи розгляд можливих ризиків, які можуть викликати негативні наслідки і спричинити шкоду здоров'ю туриста та його майну. Згідно із Законом України «Про туризм» із метою забезпечення безпеки туристів суб'єкти туристичної діяльності зобов'язані здійснювати:

- підготовку безпечних умов для перебування туристів, облаштування трас походів, прогулянок, екскурсій, місць проведення змагань, забезпечення туристів справним спорядженням та інвентарем;
- навчання туристів засобам профілактики і захисту від травм та нещасних випадків,

інструктаж із надання першої медичної допомоги, а також інформування про джерела небезпеки, які можуть бути зумовлені характером маршруту та поведінкою самих туристів;

- контроль за підготовкою туристів до подорожей, походів, змагань, інших туристичних заходів;

- надання оперативної допомоги туристам, що зазнають лиха, транспортування потерпілих;

- розробку та реалізацію спеціальних вимог безпеки під час організації та проведення походів з автомобільного, гірського, лижного, велосипедного, водного, мотоциклетного, пішохідного туризму та спелеотуризму.

Найбільш поширеним нещасним випадком серед туристів є травматизм. Ризик отримання травми може виникнути в різноманітних умовах, але найбільша вірогідність події виникає при переміщенні механізмів, предметів і безпосередньо туристів, зі складним рельєфом місцевості, при зсувах, сходженні лавин та інших атмосферних і природних явищ. Важливими у запобіганні травматизму є справне туристичне та спортивне спорядження, одяг, взуття тощо. З метою запобігання травматизму використовуються захисні облаштування, огороження туристичних стежок і маршрутів, захисне обладнання канатних доріг, гірськолижних трас, підйомників, індивідуальні страхові мотузки, шлеми тощо. Один з небезпечних етапів подорожі – етап перевезення (проїзд до місця відпочинку та зворотний проїзд, транспортування під час подорожування та інші). Оскільки транспортні засоби є джерелами підвищеної небезпеки, питання безпеки туристів повинні бути центральними у всіх варіантах перевезень.

Значний вплив на життя і здоров'я туриста має навколишнє середовище. Основними факторами впливу навколишнього середовища є висока або низька температура повітря, вологість і рухомість повітряних мас, опади, перепади тиску, недостатність кисню. При проектуванні туру необхідно брати до уваги вибір сприятливої пори року, вечірнього чи денного часу, раціонально обрати трасу туристичного маршруту, врахувати погодні умови, забезпечення відповідної екіпіровки, засобів індивідуального захисту, повне і своєчасне інформування туристів про можливу небезпеку.

Важливим фактором, що згубно впливає на здоров'я туристів, є ультрафіолетове випромінювання, підвищений рівень радіоактивності. Можуть мати місце також хімічні фактори, які впливають на організм людини. Існує також велика загроза інфекційних захворювань, харчових отруєнь та інших біологічних факторів.

У багатьох випадках туристи самі порушують регламентовані правила поведінки і потрапляють в складні ситуації, відстають через неухважність від груп на екскурсіях, відправляються в райони, не рекомендовані для відвідування туристів, беруть участь у ризикових заходах, купаються у заборонених місцях, відвідують сумнівні розважальні заклади. З метою здійснення практичної роботи по забезпеченню безпеки туристів, наданню їм допомоги і захисту в екстремальних ситуаціях, туристичні підприємства, що спеціалізуються на організації туристичних подорожей з використанням активних форм пересування туристів, створюють пошуково-рятувальні служби або укладають угоди на обслуговування з відповідними службами. Пошуково-рятувальна служба повинна мати повну взаємодію з органами охорони здоров'я, зв'язку, внутрішніх справ, цивільної авіації, лісового та водного господарства, гідрометеорологічної служби.

Забезпечення безпеки завжди було найважливішою проблемою людства у всіх сферах діяльності. Людина з моменту свого зародження піддається змінюються небезпекам природного, техногенного, антропогенного, біологічного, соціального, екологічного характеру.

Саме поняття безпека визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Під життєво важливими інтересами розуміється сукупність потреб, задоволення яких, надійно забезпечує існування і можливості прогресивного розвитку особистості, суспільства, держави.

Туроператори та турагенти зобов'язані надати туристам всю вичерпну інформацію,

медико-санітарні правила. Ці вимоги повинні в обов'язковому порядку доводитися до відомих клієнтів до початку поїздки.

Шкідливі чинники (фактори ризику) у туризмі може бути класифіковані наступним чином: травмонебезпечність; вплив навколишнього середовища; пожежонебезпека; біологічні впливи; психофізіологічні навантаження; небезпека випромінювань; хімічні впливи; підвищена запиленість і загазованість; інші фактори; специфічні фактори ризику.

Травмонебезпечність може виникнути в результаті переміщення механізмів, предметів і тіл; внаслідок складного рельєфу місцевості; пересування гірських порід (каменепадів, селів, лавин); несприятливих ергономічних характеристик використовуваного туристського спорядження та інвентарю, що спричиняють травми (тісний спортивне взуття, невдала конструкція кріплення гірських лиж, вузькі лямки рюкзаків і т. п.); небезпечних атмосферних явищ (статична електрика, блискавки, град і т. п.).

Зниження травмонебезпечності забезпечується:

- захисними пристроями та огороженням з використання рухливих механізмів, предметів, небезпечних ділянок території (підйомників, канатних доріг, ділянок осипів в горах, біля водойм, гірськолижних трас і т.д.);

- використанням засобів індивідуального захисту (страхувальних мотузок, обов'язок при перетині складних ділянок туристського маршруту, головних шоломів, льодорубів, гаків тощо страхувального спорядження);

- дотриманням ергономічних вимог до туристського спорядження і інвентарю;

- дотриманням вимог будівельних норм і правил до житлових і громадських будинків і вимог відповідних нормативних документів до технічного стану транспортних засобів, що використовуються для перевезень туристів (екскурсійних автобусів, плавзасобів, пасажирських поїздів і т.д.);

- дотриманням правил експлуатації використовуваного інвентарю і обладнання (ліфтів, підйомників, візків тощо), забезпечуючи його безпечну роботу;

- випереджувальним інформуванням туристів про фактори ризику; заходи щодо попередження травм та про прийняття екстрених заходів у разі отримання травми.

Експлуатацію об'єктів обслуговування необхідно здійснювати в суворій відповідності з вимогами правил пожежної безпеки та інших затверджених нормативних документів.

Біологічні фактори (патогенні мікроорганізми і продукти їх життєдіяльності; мікроорганізми, а також отруйні рослини, плазуни, комахи і тварини, що є переносниками інфекційних захворювань, що викликають опіки, алергійні та інші токсичні реакції).

Вплив даних факторів ризику на туристів попереджається:

- дотриманням встановлених санітарних норм і правил обслуговування;

- застосуванням обладнання і препаратів для дезінфекції, стерилізації, дератизації;

- використанням знаків безпеки і необхідного маркування на предметах обладнання і спорудах, що використовуються при обслуговуванні туристів (посуду, кухонного інвентарю, у т. ч. для приготування їжі в поході, місць водозабору, колодязів тощо);

- проведенням попередніх та періодичних медичних оглядів обслуговуючого персоналу; необхідних профілактичних щеплень та дезінфекційної обробки спорядження відповідно до вимог міжнародних медичних норм;

- випереджувальним інформуванням туристів про небезпечні тварин, риб, плазунів, рослини, ареали поширення яких співпадають з туристичним маршрутом, про те, як уникнути небажаних контактів, і які екстрені заходи слід зробити у разі отримання травми (контакту)..

Виключення або зниження впливу психофізіологічних факторів ризику (фізичних і нервово-психічних перевантаження) досягається:

- раціональним побудовою програми обслуговування туристів, графіків переміщення за маршрутами, які передбачають достатні умови для нормальної життєдіяльності людини (сну, прийому їжі, задоволення санітарних і побутових потреб);

- урахуванням психофізіологічних особливостей туристів при формуванні

туристської групи;

- дотриманням ергономічних вимог до використовуваному туристському спорядження і інвентарю, транспортних засобів, меблів.

Небезпечними випромінюваннями є: підвищений рівень ультрафіолетового та радіологічного випромінювання.

Попередження небезпеки ультрафіолетової радіації на туристських маршрутах забезпечується:

- інформуванням туристів негативного впливу ультрафіолетового випромінювання на здоров'я людини;

- використанням засобів індивідуального захисту (захисних масок; кремів; одягу, який закриває тіло, руки, ноги туристів; сонцезахисних окулярів).

Необхідно враховувати дію даного чинника ризику при плануванні графіка руху по маршруту (за відкритими, незатіненою ділянками маршруту в гірських, водних, лижних та інших походах).

Туристські маршрути допускається прокладати й експлуатувати тільки в місцевостях із сприятливими характеристиками радіологічного стану.

Хімічні фактори ризику (токсичні, дратівливі).

Для запобігання дії даних чинників ризику в обслуговуванні туристів необхідно:

- проводити регулярний контроль вмісту шкідливих хімічних речовин в повітрі, воді, ґрунті, продуктах харчування та інших біологічних середовищах;

- здійснювати будівництво та розміщення об'єктів для обслуговування туристів у сприятливому, з точки дії хімічних чинників ризику, середовищі;

- застосовувати препарати для дезінфекції в суворій відповідності з інструкцією з використання, виключаючи можливість контактів туристів з цими коштами.

Допустимі рівні шкідливих речовин у повітрі зон обслуговування туристів, приміщень, транспортних засобів повинні бути не вище, ніж встановлено загальними санітарно-гігієнічними вимогами до повітря робочої зони, а також іншими санітарними нормами і правилами. Безпека забезпечується дотриманням вимог до оснащення приміщень, транспортних засобів вентиляцією з очищенням повітря.

Туристська поїздка практично завжди містить елементи нового і суттєво відрізняється від звичного середовища проживання, в тому числі і те, що може становити певну небезпеку для мандрівного особи. Практика міжнародного туризму показує, що зі збільшенням кількості подорожуючих і розширенням географії поїздок різко зростає необхідність більш повного врахування специфіки поїздок та дотримання заходів безпеки. Перш за все, це стосується регіонів зі складною соціально-політичною обстановкою. Фактично мова йде про ризик таких поїздок, аж до реальної загрози життю і здоров'ю туристів.

Крім того, до питань безпеки відносяться і інші проблеми: епідемії, ВІЛ-інфекція, криміногенні ситуації і злочинність, розповсюдження наркотиків, проституція, вандалізм і інші форми насильства, піратство, військові ускладнення і перевороти, тероризм, а також розгляд усіх можливих ризиків, пов'язаних з туристами, місцевими жителями, турфірмами та індустрією туризму в цілому.

Безпека туристів, їх благополуччя в місцях туристського призначення не можна розглядати у відриві від інших суспільних чи національних інтересів приймаючої країни і навколишнього середовища в цілому. При розробці і проведенні в життя норм безпеки для сфери туризму та захисту туристів інтереси тих, хто відвідує і приймає, повинні бути взаємно гармонізовані. Забезпечення якості послуг та безпеки в туризмі відбувається на різних рівнях, що включають у себе: туристські підприємства; адміністрація туристських центрів; місцеві влади; національні органи по туризму та центральні власті держав; міжнародні організації та міждержавні органи. Кожен з цих рівнів має вносити свій внесок у туризм.

У нашій країні безпеку і якість туристичних послуг тільки прагнуть довести до світових стандартів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» (15 вересня 1995 р.). – К., 1995.
2. Закон України «Про страхування»: Збірник нормативно-правових актів. – Т 2. – Ужгород, 1999.
3. Безпека життєдіяльності / За ред. О.Н. Русака. СПб.: Видавництво «Лань», 2000. – 448 с.
4. Биржаков М.Б. Введення в туризм. СПб.: Видавничий Торговий дім «Герда», 2000. – 192 с.
5. Вайзман Д. Керівництво по виживанню. М.: ТОВ «Видавництво АСТ», ТОВ «Видавництво Астрель», 2002. – 383 с.
6. Гуляєв В.Г. Туристські перевезення. М.: Фінанси і статистика, 2003. – 367 с.
7. Дгоран Ж. Гід-перекладач, мистецтво, іноземна мова, психологія. М., 2002 р.
8. Маринин М.М. Туристські формальності і безпеку в туризмі. М.: Фінанси і статистика, 2002.
9. Туризм і готельне господарство. Під ред. Проф., Д.е.н. Чудновського А.Д. - М.: Асоціація авторів і видавців «Тандем». Вид. ЕКМОС, 2001. – 400 с.
10. Сайт Турбізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.Tourbus.Ru/archiv/09_99/news/law/1.Htm. - (29.03.2010).

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОБУДОВИ БЕЗПЕЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Кондор М. Ю., Шуть С. О., Белякова Т. Ю.
м. Полтава

Анотація. Формування комунікативної стратегії – це багатогранний процес, у якому необхідно враховувати широкий спектр соціально-психологічних параметрів. Особливо тих, які можуть негативно впливати на ефективність комунікаційних актів. Встановлена тенденція зміни форми соціальних взаємодій у схематичних форматах, які були описані у наукових дослідженнях попередніх десятиліть. Вони втрачають актуальність у зв'язку із стрімким розвитком технологій, реагують на перехід до віртуальної реальності та відповідних форм побудови комунікативних актів. Зважаючи на це, для побудови безпечної комунікації у професійному середовищі важливо врахувати всі фактори, які впливають на ефективність проведеного акту комунікації.

Ключові слова: комунікативна компетентність, соціокультурна компетентність, комунікація, безпека спілкування, діалог, професійне навчання, невербальна комунікація, майбутні викладачі професійного навчання.

У сучасному суспільстві комунікативні стратегії та соціально-психологічні параметри зазнають змін. Соціальна сфера перейшла на новий рівень співіснування і сумісності, який формується складною взаємодією із великою кількістю організацій, груп і типів відносин. Крім того значні зміни відбулися в інформаційній сфері. Збалансована комунікація між соціальними групами та інститутами забезпечується глобальним збільшенням кількості новинних повідомлень, зв'язків і потоків. Визнаються проблеми в комунікативних стратегіях, спрямованих на придушення, запобігання диференціації цінностей і агресивних мотивацій.

Результати соціологічних опитувань показують, що найбільшу стурбованість викликає загроза масових маніпуляцій (75% респондентів), у той час як міжособистісні маніпуляції викликають переживання тільки 20%. Респонденти заявили, що ситуації перегляду телевізора викликають найбільшу кількість страхів і побоювань щодо змісту отриманої інформації (38% респондентів). У плані міжособистісного спілкування найбільшу напруженість викликає відсутність стриманості у професійній та діловій сфері – 42%, у сфері сім'ї та родичів – 21%, а у сфері дружби – 14%. Тому питання індивідуальної безпеки залежить від впливу засобів масової інформації і використання численних маніпулятивних прийомів, які, вторгаючись у внутрішній світ людини, руйнують його звичні стереотипи, цінності і спотворюють особистий світогляд.

Проведений аналіз літератури присвяченої формуванню безпечних ситуацій, при створенні різного типу комунікативних актів, показав, що основні напрямки даного